

PMT LINIE KOLEJOWE

Instrukcja postępowania przy przewozie koleją towarów niebezpiecznych Lr-8

Regulacja wewnętrzna spełnia wymagania określone w ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym Dz.U.1984 z późn.zm. w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolejowego.

Owczary 2022 r.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE

1	CEL I ZAKRES OBOWIĄZYWANIA INSTRUKCJI	3
2	ZNACZENIE PODSTAWOWYCH OKRESLEŃ UŻYTYCH W INSTRUKCJI	3
3	ORGANY UPWAŻNIONE DO WYKONYWANIA CZYNNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH ZWIĄZANYCH Z PRZEWOZEM KOLEJĄ TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH	4
4	DORADCA DO SPRAW BEZPIECZEŃSTWA PRZEWOZU KOLEJĄ TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH	5
5	SZKOLENIE W ZAKRESIE PRZEWOZU TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH	5
6	KLASYFIKACJA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH	6
7	TOWARY WYSOKIEGO RYZYKA	8
8	ODPADY NIEBEZPIECZNE	10

ROZDZIAŁ II POSTĘPOWANIE PRZY PRZYJĘCIU DO PRZEWOZU TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

9	ZASADY ZNAKOWANIA TABORU	10
10	NALEPKI OSTRZEGAWCZE I INNE OZNAKOWANIA	12
11	ZASADY PAKOWANIA I ŁADOWANIA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH RAZEM	25
12	ZASADY WYPEŁNIANIA DOKUMENTÓW ZWIĄZANYCH Z PRZEWOZEM TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH	27
13	OBOWIĄZKI PRZEWOŹNIKA KOLEJOWEGO ZWIĄZANE Z PRZYJĘCIEM PRZESYŁKI Z TOWAREM NIEBEZPIECZNYM	28

ROZDZIAŁ III POSTĘPOWANIE PRZY PRZEWOZIE TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

14	POSTĘPOWANIE PRZY PRZYJMOWANIU I ZESTAWIANIU POCIĄGÓW Z WAGONAMI ZAWIERAJĄCYMI TOWARY NIEBEZPIECZNE	29
15	MANEWRY Z WAGONAMI ZAWIERAJĄCYMI TOWAR NIEBEZPIECZNY	29
16	POSTĘPOWANIE PRZY PRZEWOZIE TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH Z GRUPY TOWARÓW WYSOKIEGO RYZYKA	31
17	PRZEWÓZ PRÓŻNYCH, NIEOCZYSZCZONYCH OPAKOWAŃ I TABORU PO TOWARACH NIEBEZPIECZNYCH	32
18	CZYNNOŚCI KONTROLNE	33

ROZDZIAŁ IV POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU AWARII LUB ZDARZENIA

19	POWIADAMIANIE O ZDARZENIU	33
20	DZIAŁANIA RATOWNICZE	34

ROZDZIAŁ I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1.

CEL I ZAKRES OBOWIĄZYWANIA INSTRUKCJI

1. Celem stosowania postanowień zawartych w instrukcji jest zapewnienie bezpieczeństwa podczas procesu przewozu transportem kolejowym towarów niebezpiecznych.
2. Niniejsza instrukcja ustala jednolity sposób postępowania wszystkich uczestników przewozu, biorących udział w procesie przewozu towarów niebezpiecznych realizowanych transportem kolejowym przez przewoźników kolejowych na infrastrukturze zarządzanej przez PMT Linie Kolejowe Sp. z o.o.
3. Postanowienia regulujące przewóz towarów niebezpiecznych koleją wynikają z obowiązujących krajowych i międzynarodowych aktów prawnych.

§2.

ZNACZENIE PODSTAWOWYCH OKREŚLEŃ UŻYTYCH W INSTRUKCJI

1. **Doradca** – doradca ds. bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych,
2. **Numer UN** – międzynarodowy, czterocyfrowy numer towaru niebezpiecznego.
3. **Odległość ochronna** – odległość zmierzona pomiędzy tarczami zderzaków wagonu lub ścianą czołową kontenera wielkiego, cysterny przenośnej lub przodem albo tyłem pojazdu drogowego, a tarczami zderzaków innego wagonu lub ścianą czołową innego kontenera wielkiego, cysterny przenośnej lub przodem albo tyłem pojazdu drogowego wynosi nie mniej niż 18 m lub jest zajęta przez nie mniej niż dwa wagony dwu osiowe lub jeden cztero- lub więcej osiowy.
4. **Przewoźnik kolejowy** – przedsiębiorca, który na podstawie licencji wykonuje przewozy kolejowe lub świadczy usługę trakcyjną.
5. **Regulamin przydzielania tras pociągów** – dokument określający prawa i obowiązki zarządcy i przewoźnika, korzystającego z przydzielonej trasy w ramach obowiązującej umowy.
6. **Przewóz koleją towarów niebezpiecznych** – przemieszczenie towarów niebezpiecznych z uwzględnieniem postojów koniecznych z punktu widzenia warunków transportu oraz z uwzględnieniem okresów wynikających z warunków ruchu, w których towary niebezpieczne znajdują się w jednostce transportowej przed, podczas i po przemieszczeniu.
7. **RID** – Regulamin międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych, stanowiący załącznik C do Konwencji o międzynarodowym przewozie kolejami (COTIF), sporządzonej w Bernie dnia 9 maja 1980 wraz ze zmianami obowiązującymi

od dnia ich wejścia w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej, ogłoszonymi we właściwy sposób.

8. **Towar niebezpieczny** – materiały lub przedmioty, które zgodnie z RID nie są dopuszczone do przewozu koleją lub są dopuszczone do takiego przewozu na warunkach określonych w tych przepisach.
9. **Tor do awaryjnego odstawiania** – tor wyznaczony w regulaminie technicznym, przeznaczony do odstawiania wagonów z towarami niebezpiecznymi w celu usunięcia awarii.
10. **TWR** – towar wysokiego ryzyka zgodnie z działem 1.10 RID/ Załącznik 2 do SMGS.
11. **Uczestnicy przewozu koleją towaru niebezpiecznego** – zarządca infrastruktury kolejowej, przewoźnik kolejowy, nadawca i odbiorca towarów niebezpiecznych oraz inne podmioty wymienione w dziale 1.4 RID, prowadzące działalność związaną z przewozem towarów niebezpiecznych.
12. **Jednostka transportowa cargo** – pojazd drogowy, wagon, kontener, kontener-cysterna, cysterna przenośna, wieloelementowy kontener do gazu (MEGC).
13. **Załącznik 2 do SMGS** - Załącznik 2 „Przepisy o przewozie towarów niebezpiecznych” do Umowy o międzynarodowej kolejowej komunikacji towarowej (SMGS).
14. **Wydarzenie/wydarzenie kolejowe** – każda niepożądana sytuacja zaistniała w systemie transportu kolejowego lub w jego otoczeniu zakłócająca realizację procesu przewozowego, w szczególności powodująca zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu kolejowego, opóźnienie pociągu lub zakłócenie prac manewrowych, obejmujące m.in. zdarzenia i sytuacje potencjalnie niebezpieczne.

§3.

ORGANY UPOWAŻNIONE DO WYKONYWANIA CZYNNOŚCI ADMINISTRACYJNYCH ZWIĄZANYCH Z PRZEWOZEM KOLEJĄ TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

1. Jeżeli przepisy RID zobowiązują właściwą władzę lub upoważnione przez nią jednostki do wykonywania odpowiednich czynności administracyjnych, to czynności te wykonują:
 - 1) Prezes Urzędu Transportu Kolejowego – w sprawach kontroli bezpieczeństwa przewozu koleją towarów niebezpiecznych.
 - 2) Dyrektor Transportowego Dozoru Technicznego – w sprawach warunków technicznych i badań urządzeń transportowych do przewozu towarów niebezpiecznych i naczyń ciśnieniowych do przewozu gazów.
 - 3) Prezes Państwowej Agencji Atomistyki – w sprawach warunków przewozu materiałów promieniotwórczych.
 - 4) Minister właściwy do spraw gospodarki – w sprawach:

- warunków technicznych i badań opakowań towarów niebezpiecznych
 - badań, klasyfikacji oraz warunków dopuszczenia do przewozu towarów niebezpiecznych
- 5) Minister właściwy do spraw zdrowia – w sprawach warunków przewozu materiałów zakaźnych.
 - 6) Minister właściwy do spraw transportu – w pozostałych sprawach.

§4.

DORADCA DO SPRAW BEZPIECZEŃSTWA PRZEWOZU KOLEJĄ TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

1. W oparciu o ustawę o przewozie towarów niebezpiecznych oraz w celu zapewnienia prawidłowego nadzoru procesu przewozu kolejną towarów niebezpiecznych w PMT Linie Kolejowe wyznaczono doradcę do spraw bezpieczeństwa odpowiedzialnego za wspieranie działań zapobiegających zagrożeniom dla osób, mienia i środowiska.
2. Głównym zadaniem doradcy, przy zachowaniu odpowiedzialności kierującego przedsiębiorstwem jest dążenie do ułatwienia prowadzenia tej działalności zgodnie z mającymi zastosowanie wymaganiami i w możliwie najbezpieczniejszy sposób.
3. W odniesieniu do działalności przedsiębiorstwa, doradca ma następujące obowiązki:
 - 1) nadzór nad przestrzeganiem przepisów regulujących przewóz towarów niebezpiecznych;
 - 2) doradzanie przedsiębiorstwu w zakresie czynności związanych z transportem towarów niebezpiecznych;
 - 3) przygotowywanie rocznego sprawozdania dla kierownictwa przedsiębiorstwa lub odpowiednio dla władz lokalnych z działalności tego przedsiębiorstwa w zakresie transportu towarów niebezpiecznych. Takie sprawozdanie powinno być przechowywane przez pięć lat i udostępniane władzom poszczególnych państw na ich żądanie.
4. Doradca uprawniony jest do:
 - 1) Wstępu na teren, do obiektów i urządzeń związanych z procesem przewozu, załadunku, napełniania, rozładunku znajdujących się na infrastrukturze zarządzanej przez PMT Linie Kolejowe Sp. z o.o.;
 - 2) Kontroli czynności i procedur zapewniających bezpieczny przewóz kolejną towarów niebezpiecznych;
 - 3) Wglądu do dokumentacji prowadzonej przez PMT Linie Kolejowe w zakresie dotyczącym towarów niebezpiecznych.

§5.

SZKOLENIE W ZAKRESIE PRZEWOZU TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

1. Do postanowień niniejszej instrukcji w zakresie szkolenia stosuje się system pouczeń okresowych i doraźnych zgodnie z postanowieniami obowiązującymi w PMT Linie Kolejowe Sp. z o.o. Pracownicy, których obowiązki dotyczą przewozu towarów niebezpiecznych, powinni zostać przeszkoleni w zakresie wymagań związanych z takim przewozem, odpowiednio do ich odpowiedzialności i obowiązków - zgodnie z działem 1.3 RID.
2. Pouczenia okresowe z zakresu przewozu kolejną towarów niebezpiecznych odbywają się przynajmniej raz w roku.
3. Uczestnik szkolenia powinien zostać przeszkolony w zakresie:
 - 1) Znajomości właściwych przepisów i instrukcji;
 - 2) Klasyfikacji towarów niebezpiecznych i wynikających zagrożeń z poszczególnych klas;
 - 3) Znakowania przesyłek z towarami niebezpiecznymi;
 - 4) Przewycięzania sytuacji krytycznych w przypadku nieprawidłowości

§6.

KLASYFIKACJA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

1. Towary niebezpieczne są to materiały i przedmioty, które ze względu na właściwości fizyczne, chemiczne lub biologiczne, stwarzają potencjalne zagrożenie bezpieczeństwa w przypadku niewłaściwego obchodzenia się z nimi w czasie całego procesu przewozu lub w przypadkach zaistnienia wydarzenia lub wypadku, mogące powodować śmierć, zagrożenie zdrowia, zniszczenie środowiska naturalnego lub dóbr materialnych. W transporcie kolejowym towary niebezpieczne definiuje się jako towary, których przewóz jest zabroniony, lub dopuszczony na ściśle określonych warunkach określonych w RID/ Zał. 2 do SMGS.
2. Do towarów niebezpiecznych zalicza się materiały i przedmioty zaklasyfikowane do jednej z wymienionych klas:
 - Klasa 1** – Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym,
 - Klasa 2** – Gazy,
 - Klasa 3** – Materiały zapalne ciekłe,
 - Klasa 4.1** – Materiały zapalne stałe, materiały samoreaktywne, materiały polimeryzujące i materiały wybuchowe odczulone stałe,
 - Klasa 4.2** – Materiały podatne na samozapalenie,
 - Klasa 4.3** – Materiały wydzielające w zetknięciu z wodą gazy palne,
 - Klasa 5.1** – Materiały utleniające,
 - Klasa 5.2** – Nadtlenki organiczne,
 - Klasa 6.1** – Materiały trujące,

Klasa 6.2 – Materiały zakaźne,

Klasa 7 – Materiały promieniotwórcze,

Klasa 8 – Materiały żrące,

Klasa 9 – Różne materiały i przedmioty niebezpieczne.

3. Z wyjątkiem materiałów klas 1, 2, 5.2, 6.2, 7, jak również za wyjątkiem materiałów samoreaktywnych klasy 4.1, materiały przyporządkowane są do następujących grup pakowania na podstawie stwarzanego przez nie zagrożenia. Zgodnie z RID/Załącznik 2 do SMGS dla towarów klas 3, 4.1 (oprócz materiałów samo reaktywnych) 4.2, 4.3, 5.1, 6.1, 8 i 9 przypisane są grupy pakowania określające stopień dominującego zagrożenia:

- 1) grupa pakowania I – materiały stwarzające duże zagrożenie;
- 2) grupa pakowania II – materiały stwarzające średnie zagrożenie;
- 3) grupa pakowania III – materiały stwarzające małe zagrożenie.

4. Na podstawie właściwości fizyko-chemicznych towarom przydzielono kody klasyfikacyjne złożone z liter o następującym znaczeniu:

A – gazy duszące;

C – materiały żrące;

D - materiały wybuchowe, odczulone;

F – materiały zapalne;

I – materiały zakaźne;

O – materiały utleniające;

P – nadtlenki organiczne;

S – materiały samozapalne;

SR – materiały samoreaktywne;

T – materiały trujące;

W – materiały wydzielające w zetknięciu z wodą gazy zapalne;

M – inne materiały niebezpieczne,

PM – Materiały polimeryzujące.

Jeżeli towar posiada więcej właściwości niebezpiecznych, to jego kod klasyfikacyjny jest kombinacją w/w kodów. Przykład: materiał żrący, zapalny, trujący – **CFT**. W kodzie klasyfikacyjnym może być zawarta cyfra od 1 do 11 (np. materiał żrący, trujący, ciekły – CT1, materiał żrący, trujący, stały CT2).

5. Poszczególnym towarom niebezpiecznym w różnych klasach zostały przyporządkowane numery UN. Wszystkie pozycje towarów niebezpiecznych wymienione są w dziale 3.2 tabela A (RID /Załącznik 2 do SMGS) w porządku numerycznym według ich numerów UN.

Tabela ta zawiera informacje dotyczące wymienionych materiałów:

- Nazwa;
- Klasa;
- Grupa pakowania
- Numer wzoru nalepki ostrzegawczej;
- Przepisy dotyczące pakowania i przewozu;
- Numer identyfikacyjny zagrożenia.

6. Określenie „i.n.o.” (inaczej nie określone) obejmuje pozycje zbiorcze, pod które mogą być zakwalifikowane materiały, mieszaniny, roztwory lub przedmioty, posiadające właściwości niebezpieczne, odpowiadające danej klasie, kodowi klasyfikacyjnemu i grupie pakowania, a nie są wymienione z nazwy w dziale 3.2 tabela A (RID/Zał. 2 do SMGS).

Dla materiałów i przedmiotów „i.n.o.” skierowanych do przewozu po raz pierwszy, wymagane jest przeprowadzenie procedury klasyfikacyjnej wykonanej i zatwierdzonej przez właściwy organ na podstawie metod opisanych w odrębnych przepisach.

7. Zakazuje się przyjmowania do przewozu towarów niebezpiecznych, dla których nie została zakończona procedura klasyfikacyjna, za wyjątkiem próbek w celu dalszego badania. Materiał ten powinien posiadać klasyfikację tymczasową, oficjalną nazwę i numer UN.

§7.

TOWARY WYSOKIEGO RYZYKA

Towary wysokiego ryzyka są to takie towary niebezpieczne, które wbrew pierwotnemu przeznaczeniu użyte dla celów terrorystycznych mogą spowodować poważne skutki takie jak liczne straty w ludziach i masowe zniszczenia.

Przy przewozie tych towarów należy:

- a. przestrzegać przepisów wymienionych w dziale 1.10 Regulaminu RID,
- b. sporządzić plany zapewnienia bezpieczeństwa dla tych przewozów zawierających co najmniej elementy wymienione w 1.10.3.1.2 Regulaminu RID,
- c. przeprowadzać szkolenia personelu wykonującego takie przewozy.

Towary niebezpieczne podane w poniższej tabeli, jeśli są przewożone w ilościach przekraczających podane w tabeli, są towarami wysokiego ryzyka.

Tabela 1.10.3.1.2 RID: Wykaz towarów niebezpiecznych wysokiego ryzyka

Klasa	Podklasa	Materiał lub przedmiot	Ilość		
			Cysterna (litry) ^c	Luzem (kg) ^d	Sztuka przesyłek (kg)
1	1.1	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym	a)	a)	0
	1.2	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym	a)	a)	0
	1.3	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym grupy zgodności C	a)	a)	0
	1.4	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym UN: 0104, 0237, 0255, 0267, 0289, 0361, 0365, 0366, 0440, 0441, 0455, 0456, 0500, 0512 i 0513	a)	a)	0
	1.5	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałem wybuchowym	0	a)	0
	1.6	Materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi	a)	a)	0
2		Gazy palne nietrujące (kody klasyfikacyjne zawierające tylko litery F lub FC)	3000	a)	b)
		Gazy trujące (kody klasyfikacyjne zawierające litery T, TF, TC, TO, TFC lub TOC) z wyjątkiem aerozoli	0	a)	0
3		Materiały zapalne ciekłe grupy pakowania I i II	3000	a)	b)
		Materiały wybuchowe odczulone	0	a)	0
4.1		Materiały wybuchowe odczulone	a)	a)	0
4.2		Materiały grupy pakowania I	3000	a)	b)
4.3		Materiały grupy pakowania I	3000	a)	b)
5.1		Materiały utleniające ciekłe grupy pakowania I	3000	a)	b)
		Nadchlorany, azotan amonu, nawozy zawierające azotan amonu i azotan amonu jako emulsja, zawiesina lub żel	3000	3000	b)
6.1		Materiały trujące grupy pakowania I	0	a)	0
6.2		Materiały zakaźne kategorii A (UN 2814 i 2900, z wyjątkiem materiału pochodzenia zwierzęcego) i odpady medyczne kategorii A (UN 3549)	a)	0	0
8		Materiały żrące grupy pakowania I	3000	a)	b)

a) nie dotyczy.

b) niezależnie od ilości towarów, przepisy rozdziału 1.10.3 nie stosuje się;

c) wartość podana w tej kolumnie obowiązuje tylko wtedy, jeżeli przewóz w cysternie jest dopuszczony, zgodnie z działem 3.2 tabela A kolumna (10) lub (12). Dla materiałów, które nie są dopuszczone do przewozu w cysternach, informacja zawarta w tej kolumnie nie obowiązuje;

d) wartość umieszczona w tej kolumnie obowiązuje tylko wtedy, jeżeli przewóz luzem jest dopuszczony zgodnie z działem 3.2 tabela A kolumna (10) lub (17). Dla materiałów, niedopuszczonych do przewozu luzem, informacje zawarte w tej kolumnie nie obowiązuje

Uwaga:

„0” oznacza, że dana przesyłka jest TWR również w przypadku przewozu próżnych nieoczyszczonych jednostek transportowych

§8.

ODPADY NIEBEZPIECZNE

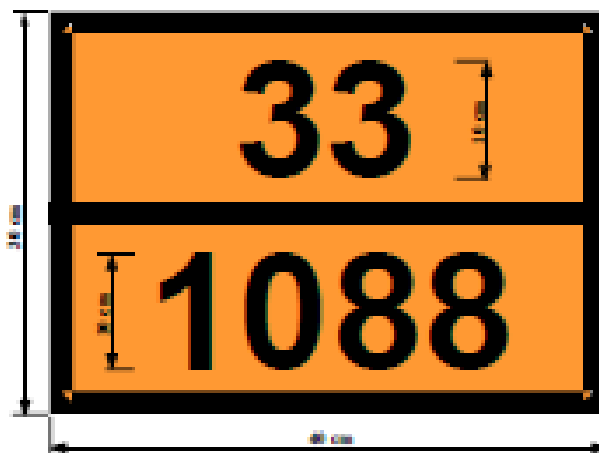
1. Odpady niebezpieczne, to substancje lub przedmioty określone w załącznikach ustawy o odpadach, których posiadacz zamierza się pozbyć lub do pozbycia się został zobowiązany.
2. Przewóz odpadów niebezpiecznych może się odbyć z zachowaniem przepisów obowiązujących przy transporcie towarów niebezpiecznych.

ROZDZIAŁ II. POSTĘPOWANIE PRZY PRZYJĘCIU DO PRZEWOZU TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

§9.

ZASADY ZNAKOWANIA TABORU

1. Podczas przewozu towarów niebezpiecznych nadawca zobowiązany jest do umieszczenia tablicy pomarańczowej na każdej ścianie bocznej:
 - 1) wagonów-cystern,
 - 2) wagonów-baterii,
 - 3) wagonów z cysternami odejmowalnymi,
 - 4) kontenerów-cystern,
 - 5) wieloelementowych kontenerów do gazu (MEGC),
 - 6) cystern przenośnych,
 - 7) wagonów dla przewozu towaru luzem,
 - 8) kontenerów małych lub kontenerów wielkich dla przewozu towaru luzem
 - 9) wagonu lub kontenera, w którym będą przewożone zapakowane materiały promieniotwórcze z jednym numerem UN na warunkach używania wyłącznego i bez innych materiałów niebezpiecznych.
2. Oznakowanie to może być założone na każdej ścianie bocznej wagonu, zawierającego ładunek całowagonowy, złożony ze sztuk przesyłek zawierających jeden i ten sam towar.
3. Obowiązek umieszczenia tablicy pomarańczowej dotyczy również przewozu próżnych, nie oczyszczonych wagonów i kontenerów po materiałach niebezpiecznych.
4. Tablice pomarańczowe muszą mieć wymiary 40 cm w podstawie i 30 cm w pionie, brzegi tablicy muszą być obwiedzione pasem barwy czarnej o szerokości 15 mm.

5. Oznaczenie może być w postaci tablicy, płyty z folii samoprzylepnej, rysunku lub w innej odpowiedniej formie pod warunkiem, że użyty materiał będzie odporny na działanie pogody i zapewni trwałość oznaczenia. Jeżeli tablica pomarańczowa jest umieszczona na tablicach ruchomych, to powinny one być tak wykonane i zabezpieczone, aby wykluczyć możliwość przestawienia lub poluzowania podczas przewozu w szczególności wskutek uderzeń i niezamierzonego działania.

6. Górna liczba (licznik) - numer identyfikacyjny zagrożenia (2 lub 3 cyfry, które w określonych przypadkach są poprzedzone literą "X")

Dolna liczba (mianownik) - numer identyfikacyjny materiału (4 cyfry)

Tło: pomarańczowe; obwódka, linia pozioma i cyfry: czarne; szerokość linii 15 mm.

Wszystkie podane w tym ustępie wymiary mogą mieć tolerancję $\pm 10\%$

7. Numer identyfikacyjny zagrożenia dla materiałów klas 2 do 9, składa się z dwóch lub trzech cyfr. Ogólnie - cyfry wskazują na następujące zagrożenia:

2. wydzielanie się gazu spowodowane ciśnieniem lub reakcją chemiczną,
3. zapalność materiałów ciekłych (pary) i gazów lub samonagrzewanie się materiałów ciekłych
4. zapalność materiałów stałych lub samonagrzewanie się materiałów stałych
5. działanie utleniające (wzmagające palenie),
6. działanie trujące lub ryzyko zakażenia,
7. działanie promieniotwórcze,
8. działanie żrące,
9. ryzyko samorzutnej gwałtownej reakcji.

8. Samorzutna gwałtowna reakcja w znaczeniu cyfry 9 obejmuje materiał, który posiada właściwości wybuchowe, może ulec niebezpiecznemu rozkładowi lub reakcji polimeryzacji podczas znacznego wydzielania ciepła lub wydzielania zapalnych i/lub trujących gazów.

9. Podwojenie pewnej cyfry wskazuje na nasilenie odpowiedniego zagrożenia. W przypadku, jeśli zagrożenie materiału, może być wystarczająco określone jedną cyfrą, wówczas stawia się po tej cyfrze zero.

10. Jeżeli numer dla oznaczenia zagrożenia jest poprzedzony literą "X", oznacza to, że materiał niebezpiecznie reaguje z wodą. Przy takich materiałach można stosować wodę tylko w porozumieniu z ekspertami.
11. Druga lub trzecia cyfra wskazuje na dodatkowe zagrożenie lub zagrożenia, np. 263 – gaz trujący, zapalny.

§10.

NALEPKI OSTRZEGAWCZE I INNE OZNAKOWANIA

1. Nalepki ostrzegawcze należy umieścić na:
 - 1) opakowaniach
 - 2) opakowaniach dużych,
 - 3) dużych pojemnikach do przewozu luzem (DPPL);
 - 4) kontenerach małych.
2. Duże nalepki ostrzegawcze należy umieścić na obu ścianach bocznych:
 - 1) wagonów-cystern;
 - 2) wagonów-baterii;
 - 3) wagonów z cysternami odejmowalnymi;
 - 4) wagonów do przewozu luzem;
 - 5) innych rodzajach wagonów niż wymienionych wyżej.
3. Duże nalepki ostrzegawcze należy umieścić na obu ścianach bocznych i obu ścianach czołowych:
 - 1) wieloelementowych kontenerów do gazu (MEGC);
 - 2) cystern przenośnych;
 - 3) kontenerów-cystern;
 - 4) kontenerów wielkich;
 - 5) kontenerach do przewozu luzem, a także na obu przeciwległych stronach elastycznego kontenera do przewozu luzem.
4. Nalepki powinny być odporne na oddziaływanie warunków atmosferycznych bez znaczącej utraty swojej jakości. Zamiast nalepek mogą być stosowane również trwale naniesione oznakowania odpowiadające dokładnie wzorom nalepek.
5. Nalepki ostrzegawcze należy umieszczać na wagonach w sposób dobrze widoczny podczas przewozu. Obowiązek umieszczania nalepek ostrzegawczych ciąży na nadawcy towaru.
6. Wymiary nalepek:
 - 1) dla opakowań nalepka ostrzegawcza - romb o boku minimum 100 mm;
 - 2) dla wagonów i kontenerów duża nalepka ostrzegawcza - romb o boku min. 250 mm (nalepki stosowane na wagonach mogą być zmniejszone do wymiaru boku 150 x 150);

7. Przesyłki z towarami niebezpiecznymi, przewożone różnymi rodzajami lub systemami transportu mogą być oznakowane zgodnie z przepisami obowiązującymi w danym rodzaju lub systemie transportu.
8. Duże nalepki ostrzegawcze, które nie dotyczą przewożonych towarów lub ich pozostałości powinny być zdjęte lub zakryte.
9. Do oznakowania sztuk przesyłek używa się nalepek w kształcie rombu o boku minimum 100mm wg tych samych wzorów, co nalepek na taborze, z wyjątkiem dużej nalepki dla materiałów promieniotwórczych klasy wg wzoru 7D.
10. Każda nalepka ostrzegawcza powinna być:
- 1) umieszczona na tej samej powierzchni sztuki przesyłki, o ile pozwala na to wielkość tej sztuki przesyłki, a w przypadku sztuk przesyłki z towarami klasy 1 lub 7 blisko oznakowania zawierającego oficjalną nazwę przewozową tak umieszczona na sztuce przesyłki, aby nie była zakryta lub zasłonięta przez jakąkolwiek część wyposażenia tej sztuki przesyłki, inną nalepką lub oznakowaniem,
 - 2) umieszczona w pobliżu innych nalepek, jeżeli wymaga więcej niż jednej nalepki.
11. Analogicznie jak w przypadku numeru UN, duże pojemniki do przewozu luzem powinny mieć umieszczone nalepki na dwóch przeciwległych bokach.

Wzory nalepek ostrzegawczych

Nr wzoru nalepki ostrz.	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tłó	Cyfra(-y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej	Uwagi
Klasa 1: materiały wybuchowe i przedmioty z materiałami wybuchowymi						
1	Podklasa 1.1, 1.2, 1.3	Eksplodująca bomba: czarny	Pomarańczowe	1 (czarny)		** Dane dotyczące podklasy: brak danych, jeżeli wybuchowość przedstawia zagrożenie dodatkowe * Dane dotyczące grupy zgodności: brak danych, jeżeli wybuchowość przedstawia zagrożenie dodatkowe
1.4	Podklasa 1.4	1.4: czarny Wysokość cyfr około 30 mm, grubość około 5 mm (dla nalepki ostrzegawczej o wymiarach 100 x 100 mm)	Pomarańczowe	1 (czarny)		* Dane dotyczące grupy zgodności
1.5	Podklasa 1.5	1.5: czarny Wysokość cyfr około 30 mm, grubość około 5 mm (dla nalepki ostrzegawczej o wymiarach 100 x 100 mm)	Pomarańczowe	1 (czarny)		* Dane dotyczące grupy zgodności
1.6	Podklasa 1.6	1.6: czarny Wysokość cyfr około 30 mm, grubość około 5 mm (dla nalepki ostrzegawczej o wymiarach 100 x 100 mm)	Pomarańczowe	1 (czarny)		* Dane dotyczące grupy zgodności

Nr wzoru nalepki ostrz.	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(-y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej		Uwagi
Klasa 2 Gazy							
2.1	Gazy palne	Płomień: czarny lub biały (z wyjątkiem przypadków określonych w 5.2.2.2.1.6 d)	Czerwone	2 (czarny lub biały) (z wyjątkiem przypadków przewidzianych w 5.2.2.2.1.6 d))			-
2.2	Gazy niepalne, nietrujące	Butla gazowa: czarny lub biały	Zielone	2 (czarny lub biały)			-
2.3	Gazy trujące	Czaszka i piszczele: czarny lub biały	Białe	2 (czarny)			-
Klasa 3 Materiały zapalne ciekłe							
3	-	Płomień: czarny lub biały	Czerwone	3 (czarny lub biały)			-

Nr wzoru nalepki ostrz.	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej	Uwagi
Klasa 4.1 Materiały zapalne stałe, materiały samoreaktywne, materiały polimeryzujące i materiały wybuchowe odczulone stałe						
4.1	-	Płomień: czarny	Białe i 7 czerwonych pionowych pasków	4 (czarny)		-
Klasa 4.2 Materiały podatne na samozapalenie						
4.2	-	Płomień: czarny	Górna połowa biała, dolna połowa czerwona	4 (czarny)		-
Klasa 4.3 Materiały wydzielające w zetknięciu z wodą gazy palne						
4.3	-	Płomień: czarny lub biały	Niebieskie	4 (czarny lub biały)	 	-

Nr wzoru nalepki ostrz.	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej	Uwagi
Klasa 5.1 Materiały utleniające						
5.1	-	Płomień nad okręgiem: czarny	Żółte	5.1 (czarny)		-
Klasa 5.2 Nadtlenki organiczne						
5.2	-	Płomień: czarny lub biały	Górna połowa czerwone, dolna połowa żółte	5.2 (czarny)	 	-
Klasa 6.1 Materiały trujące						
6.1	-	Czaszka i piszczel: czarny	Białe	6 (czarny)		-
Klasa 6.2 Materiały zakaźne						
6.2	-	Trzy półksiężyce nałożone na koło: czarny	Białe	6 (czarny)		W dolnej połowie nalepki ostrzegawczej mogą znajdować się napisy koloru czarnego W RAZIE USZKODZENIA LUB WYCIEKU NIEZWŁOCZNIE POWIADOMIĆ WŁADZE PUBLICZNEJ SŁUŻBY ZDROWIA

Nr wzoru nalepki ostrz.	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(-y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej	Uwagi
Klasa 7 Materiały promieniotwórcze						
7A	Kategoria I - BIAŁA	Trójlistek: czarny	Białe	7 (czarny)		W dolnej połowie nalepki ostrzegawczej obowiązkowy tekst koloru czarnego: „RADIOACTIVE” „CONTENTS ...” „ACTIVITY ...” Za słowem „RADIOACTIVE” powinna znajdować się jedna czerwona pionowa kreska
7B	Kategoria II - ŻÓŁTA	Trójlistek: czarny	Górna połowa: żółte z białym obrzeżem, dolna połowa: białe	7 (czarny)		W dolnej połowie nalepki ostrzegawczej obowiązkowy tekst koloru czarnego: „RADIOACTIVE” „CONTENTS ...” „ACTIVITY ...” W czarnym prostokącie: „TRANSPORT INDEX” Za słowem „RADIOACTIVE” powinna znajdować się dwie czerwone pionowe kreski
7C	Kategoria III - ŻÓŁTA	Trójlistek: czarny	Górna połowa: żółte z białym obrzeżem, dolna połowa: białe	7 (czarny)		W dolnej połowie nalepki ostrzegawczej obowiązkowy tekst koloru czarnego: „RADIOACTIVE” „CONTENTS ...” „ACTIVITY ...” W czarnym prostokącie: „TRANSPORT INDEX” Za słowem „RADIOACTIVE” powinna znajdować się trzy czerwone pionowe kreski
7E	Materiały rozszczepialne	–	Białe	7 (czarny)		Obowiązkowy tekst koloru czarnego: w górnej połowie nalepki ostrzegawczej: „FISSILE”, w dolnej połowie nalepki ostrzegawczej w czarnym prostokącie: „CRITICALITY SAFETY INDEX”

Nr wzoru nalepki ostrz.	Podklasa lub kategoria	Symbol i kolor symbolu	Tło	Cyfra(-y) w dolnym rogu nalepki ostrzegawczej (kolor cyfry)	Wzór nalepki ostrzegawczej	Uwagi
Klasa 8 Materiały żrące						
8	-	Krople spadające z dwóch probówek i działające na rękę i metal czarny	Górna połowa białe, dolna połowa czarne z białym obrzeżem	8 (biały)		-
Klasa 9 Różne materiały i przedmioty niebezpieczne						
9	-	W górnej połowie 7 pionowych pasków: czarny	Białe	9 z podkreśleniem (czarny)		-
9A	-	W górnej połowie 7 pionowych pasków, w dolnej połowie grupa ogni, jedno uszkodzone i emitujące płomień: czarny	Białe	9 z podkreśleniem (czarny)		-

12. Jeżeli dla przewozu towarów niebezpiecznych ciekłych wymagane jest odpowiednie ustawienie przesyłek, które muszą być przewożone w określonym położeniu, to co najmniej na dwóch przeciwległych pionowych bokach należy umieścić strzałki kierunkowe. Strzałki powinny wskazywać kierunek ku górze. Wielkość strzałek powinna być dopasowana do wielkości przesyłki i na tyle duża, aby oznakowanie było odpowiednio widoczne. Za prawidłowe oznakowanie odpowiada nadawca i załadowca przesyłek.

Strzałki kierunkowe

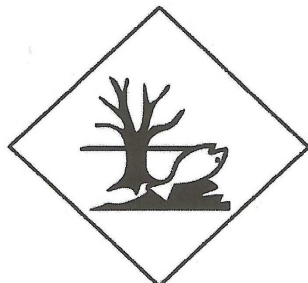
Nalepki te powinny być umieszczane na dwóch przeciwległych stronach następujących sztuk przesyłek:

- 1) na sztukach przesyłek zawierających naczynia z materiałami ciekłymi, jeżeli zamknięcia tych naczyń nie są widoczne z zewnątrz,
- 2) na sztukach przesyłek zawierających naczynia z urządzeniami odpowietrzającymi lub na naczyniach z urządzeniami odpowietrzającymi bez opakowań zewnętrznych oraz na sztukach przesyłek zawierających gazy skroplone, silnie schłodzone.

13. Znak dla materiałów o podwyższonej temperaturze.

14. Znak dla materiałów zagrażających środowisku. Minimalna wielkość znaku dla sztuk przesyłek wymiar 10 x 10 cm. Wielkość znaku stosowanego na wagonach wymiar to 25 x 25 cm.

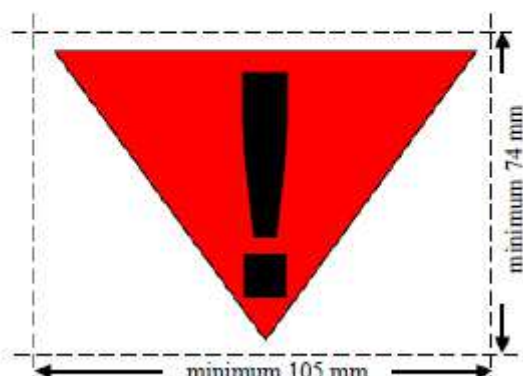
Sztuki przesyłki z materiałami zagrażającymi środowisku, odpowiadającymi kryteriom pkt. 2.2.9.1.10 RID, powinny być oznakowane trwale znakiem dla materiałów zagrażających środowisku podanym pod pkt. 5.2.1.8.3 RID, za wyjątkiem pojedynczych opakowań i opakowań kombinowanych, o ile te opakowania pojedyncze lub opakowania wewnętrzne tych opakowań kombinowanych zawierają: - maksymalnie 5 litrów netto materiału ciekłego, lub maksymalnie 5 kg netto materiału stałego.

15. Znaki dotyczące manewrowania.

Znaki manewrowania wzory nr 13 i 15 powinny być prostokątami formatu nie mniejszego niż A7 (74 × 105 mm).

Nr 13

Ostrożnie przetaczać

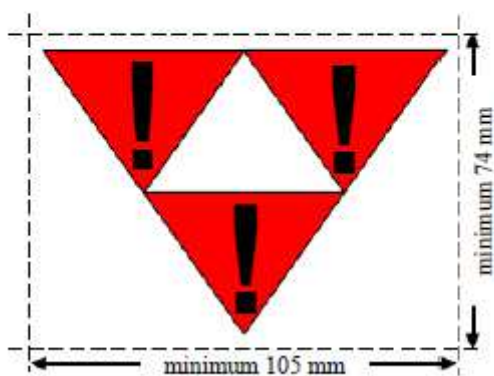

Czerwony trójkąt z czarnym wykrzyknikiem, na białym tle

Nr 15

Zakaz odzutu i staczania

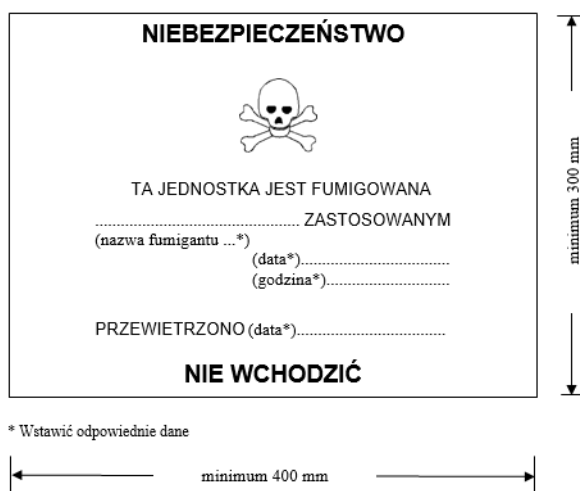
Powinien być doczepiony pojazd trakcyjny. Rozrząd tylko metodą odstawczą, nie wolno najeżdżać. Chronić przed najeżdżaniem innych wagonów.

Trzy czerwone trójkąty z czarnymi wykrzyknikami, na białym tle

16. Znak ostrzegawczy o fumigacji.

Znak powinien być umieszczony przy każdym miejscu dostępu do jednostki fumigowanej

Oznakowanie dla materiałów stwarzających zagrożenie uduszenia. Wagony i kontenery powinny być oznakowane znakiem ostrzegawczym umieszczonym na każdym wejściu, w miejscu gdzie będzie dobrze widoczny dla osób otwierających lub wchodzących do wagonu lub kontenera. Znak ten powinien pozostać na wagonie lub kontenerze do czasu spełnienia następujących wymagań:

- a) wagon lub kontener został przewietrzony w celu usunięcia niebezpiecznych pozostałości chłodziwa lub czynnika chłodzącego; oraz
- b) towary chłodzone lub klimatyzowane zostały rozładowane.

17. Znak dla materiałów używanych podczas przewozu do chłodzenia lub klimatyzowania.

Znak ostrzegawczy o zagrożeniu uduszeniem dla wagonów i kontenerów.

18. Znak dla baterii litowych.

Znak dla baterii litowej

* miejsce na numer(-y) UN

** miejsce na numer telefonu w celu uzyskania dodatkowych informacji

19. Wagony-cysterny przeznaczone dla przewozu gazów skroplonych, skroplonych silnie schłodzonych lub rozpuszczonych powinny być oznaczone nieodblaskowym pasem barwy pomarańczowej szerokości około 30 cm, który otacza zbiornik na wysokości osi zbiornika.
20. Na wagony-cysterny kolei 1520 mm, dla niżej wymienionych gazów sprężonych na wysokości osi podłużnej wzdłuż zbiornika nanosi się pas szerokości 300 mm:
 - a) dla UN 1005 AMONIAK – koloru żółtego;
 - b) UN 1017 CHLOR – koloru ochronnego (ciemno-zielonego);
 - c) dla gazów zapalnych z kodem klasyfikacyjnym 2F, 3F, 4F – koloru czerwonego.
21. Na wagonach-cysternach kolei 1435 mm dla przewozu gazów sprężonych, schłodzonych skroplonych i rozpuszczonych pod ciśnieniem, na wysokości osi podłużnej wokół zbiornika powinien być naniesiony ciągły pomarańczowy pas szerokości 300 mm.
22. Jeśli wagony-cysterny do przewozu gazów sprężonych klasy 2 są dopuszczone do przewozu materiałów ciekłych innych klas, to przy przewozie tych materiałów pomarańczowy pas wokół cysterny, a także nazwy gazów sprężonych na cysternie powinny być całkowicie zakryte.
10. Na wagony cysterny kolei 1520 mm, w których przewożone są niżej wymienione ciecze, na wysokości podłużnej osi wzdłuż zbiornika z obu stron nanosi się pasy szerokości 500 mm następujących barw:

Zestawienie oznaczeń wagonów cystern kolorowymi pasami przedstawia tabela poniżej:

UN	Nazwa towaru		Barwa pasa
	przewozowa	techniczna	
Szerokość pasa 30 cm			
1005	AMONIAK BEZWODNY	-	żółta
1017	CHLOR	-	ciemno-zielona
	gazy zapalne z kodem klasyfikacyjnym 2F, 3F i 4F	-	czerwona
Szerokość pasa 50 cm			
1079	DITLENEK SIARKI	bezwodnik siarkawy	czarna
1092	AKROLEINA STABILIZOWANA	-	
1230	METANOL	-	
1131	DISIARCZEK WĘGLA	-	pomarańczowa
1162	DIMETYLODICHLOROSILAN	-	
1250	METYLOTRICHLOROSILAN	-	
1649	MIESZANINA PRZECIWSTRUKOWA DO PALIW SILNIKOWYCH	płyn etylowy	zielona
1325	MATERIAŁ STAŁY ZAPALNY ORGANICZNY, I.N.O.	kaprolaktam	czerwona
1381	FOSFOR ŻÓŁTY	-	
2304	NAFTALEN STOPIONY	-	
2448	SIARKA STOPIONA	-	

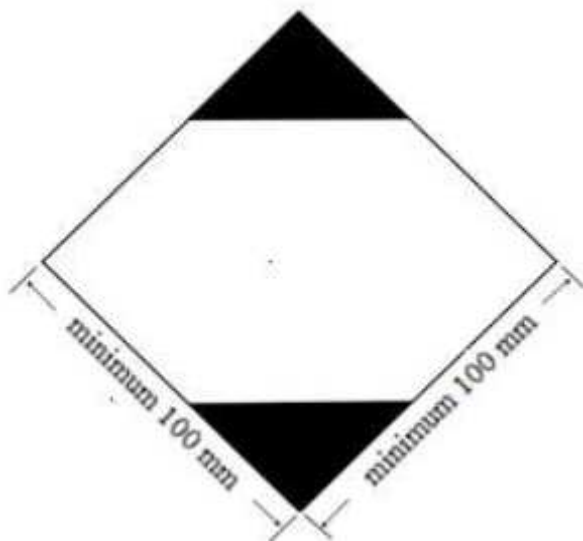
3082	MATERIAŁ ZAGRAŻAJĄCY ŚRODOWISKU CIEKŁY, I.N.O.	paraantracen	ciemno niebieska
	Kwasy nieorganiczne ciekłe, mające kody klasyfikacyjne: C1, C3, CF1, CW1, CO1, CT1	-	żółta

Wagony kolei 1520mm mogą mieć napisy w języku rosyjskim, a rozmieszczenie oznakowania i napisów powinno być zgodne z przepisami stosowanymi w kraju włączenia wagonu do eksploatacji.

Uwaga: zgodnie z 1.6.3.53 Zał. 2 do SMGS pasy wyróżniające o szerokości 50 cm dla wagonów-cystern kolei 1520 mm mogą być stosowane do 1 lipca 2023 r.

23. Inne oznaczenia przesyłek towarów niebezpiecznych:

Znak dla oznaczenia sztuk przesyłek towarów niebezpiecznych przewożonych w ilościach ograniczonych.

24. Oznaczenie dla sztuk przesyłek zawierających towary niebezpieczne w ilościach wyłączonych

Wymiary znaku co najmniej 100x 100 mm

Znak dla ilości wyłączonych

Kreskowanie i symbol w tym samym kolorze, czarnym lub czerwonym, na białym lub odpowiednio kontrastującym tle.

- * W tym miejscu podaje się numer pierwszej lub pojedynczej nalepki ostrzegawczej wskazany w dziale 3.2 tabela A kolumna 5.
- ** W tym miejscu podaje się nazwę nadawcy lub odbiorcy, jeżeli nie jest ona wskazana na innym miejscu sztuki przesyłki.

§11.

ZASADY PAKOWANIA I ŁADOWANIA TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH RAZEM

1. Sztuki przesyłki oznaczone różnymi nalepkami ostrzegawczymi nie powinny być ładowane razem do jednego wagonu lub kontenera, jeżeli załadunek razem nie jest dopuszczony według poniższej tabeli, opierając się na nalepkach ostrzegawczych, w które są zaopatrzone.
2. Zakazy załadunku razem dla sztuk przesyłki mają zastosowanie również dla sztuk przesyłki i kontenerów małych oraz różnych kontenerów małych w wagonie lub dla kontenera wielkiego, przewożącego jeden lub kilka kontenerów małych.

Tabela zasad załadunku razem według RID

Nr wzoru nalepki ostrzegawczej	1	1.4	1.5	1.6	2.1 2.2 2.3	3	4.1	4.1 +	4.2	4.3	5.1	5.2	5.2 +	6.1	6.2	7A 7B 7C	8	9 9A			
1	patrz 7.5.2.2										d)							b)			
1.4					a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)	a)		a)		a)	a)	a)	a)	a)	a), b), c)
1.5																					b)
1.6																					
2.1, 2.2, 2.3		a)			x	x	x		x	x	x	X		x	x	x	x	x			
3		a)			x	x	x		x	x	x	X		x	x	x	x	x			
4.1		a)			x	x	x		x	x	x	X		x	x	x	x	x			
4.1+1		a)						x													
4.2		a)			x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x			
4.3		a)			x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x			
5.1	d)	a)			x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x			
5.2		a)			x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x			
5.2+1		a)										x	x								
6.1		a)			x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x			
6.2		a)			x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x			
7A, 7B, 7C		a)			x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x			
8		a)			x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x			
9, 9A	b)	a), b), c)	b)	b)	x	x	x		x	x	x	x		x	x	x	x	x			

X - załadunek razem jest dopuszczony

a) Dopuszczony jest załadunek razem materiałów i przedmiotów podklasy 1.4S.

b) Dopuszczony jest załadunek razem towarów klasy 1 i urządzeń ratujących życie (UN 2990, 3268 i 3072).

c) Dopuszczony jest załadunek razem nadmuchiwczy poduszek powietrznych lub modułów poduszek powietrznych, lub napinaczy pasów bezpieczeństwa, z podklasy 1.4G (UN 0503), z nadmuchiwaczami poduszek powietrznych lub modułami poduszek powietrznych, lub napinaczami pasów bezpieczeństwa z klasy 9 (UN 3268).

d) Dopuszczony jest załadunek razem materiałów wybuchowych (z wyjątkiem UN 0083 materiał wybuchowy kruszący typ C) z azotanem amonu (UN 1942 i UN 2067), azotanami metali alkalicznych oraz azotanami metali ziem alkalicznych, pod warunkiem, że całość będzie uważana za materiał wybuchowy klasy 1, pod względem oznakowania dużymi nalepkami ostrzegawczymi, oddzielania, załadunku i maksymalnego dopuszczalnego ładunku. Do azotanów metali alkalicznych należą UN 1451 AZOTAN CEZU, UN 2722 AZOTAN LITU, UN 1846 AZOTAN POTASU, azotan rubidu (UN 1477) i UN 1498 AZOTAN SODU. Do azotanów metali ziem alkalicznych należą UN 1446 AZTOAN BARU, UN 2464 AZOTAN BERYLU, UN 1454 AZOTAN WAPNIA, UN 1474 AZPTAN MAGNEZU, UN 1507 AZOTAN STRONTU.

3. Sztuki przesyłki z materiałami lub przedmiotami klasy 1, oznaczone nalepkami wzorów: 1, 1.4, 1.5 lub 1.6, ale zaliczone do różnych grup zgodności, nie powinny być ładowane do tego samego wagonu lub kontenera, chyba, że załadunek razem jest dopuszczony, według poniższej tabeli dla odpowiednich grup zgodności.

Grupa zgodności	B	C	D	E	F	G	H	J	L	N	S
B	X		a)								X
C		X	X	X		X				b), c)	X
D	a)	X	X	X		X				b), c)	X
E		X	X	X		X				b), c)	X
F					X						X
G		X	X	X		X					X
H							X				X
J								X			X
L									d)		
N		b), c)	b), c)	b), c)						b)	X
S	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X

X - załadunek razem jest dopuszczony.

- a) Sztuki przesyłek zawierające przedmioty z grupy zgodności B i sztuki przesyłek z materiałami i przedmiotami z grupy zgodności D mogą być ładowane razem do jednego wagonu lub kontenera, pod warunkiem, że będą rozdzielone w taki sposób, aby zapobiec zagrożeniu przeniesienia eksplozji z przedmiotów grupy zgodności B na materiały lub przedmioty grupy zgodności D. Rozdzielenie jest zrealizowane przez użycie oddzielnych przedziałów lub przez umieszczenie obydwu rodzajów materiałów wybuchowych, lub przedmiotów z materiałami wybuchowymi w specjalnych systemach opakowaniowych. Obydwie metody rozdzielania powinny być dopuszczone przez władzę właściwą.

§12.

ZASADY WYPEŁNIANIA DOKUMENTÓW ZWIĄZANYCH Z PRZEWOZEM TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

1. Przewoźnik ma obowiązek sporządzić wykaz pojazdów kolejowych według wzoru określonego w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw transportu w sprawie dokumentów, które powinny znajdować się w pojeździe kolejowym.
2. W rubryce określającej masę ładunku należy podać w tonach masę ładunku niebezpiecznego, przy przewozach kontenerów i kontenerów cystern w rubryce określającej masę ładunku przewoźnik winien podać łączną masę kontenera, kontenera cysterny oraz załadowanych w nich towarów niebezpiecznych. W rubryce „Uwagi” – przewoźnik podaje co najmniej numer zagrożenia oraz numer UN przewożonego towaru niebezpiecznego poprzedzony literami „UN” oraz w przypadku wagonów z towarem wysokiego ryzyka – skrót „TWR”. Po numerze UN przewoźnik może podać w nawiasie numery nalepek ostrzegawczych rozdzielone przecinkiem. W szczególnych przypadkach,

kiedy przepisy RID/ Zał.2 do SMGS nie przewidują i nie wymagają obowiązku oznakowania jednostki transportowej tablicą pomarańczową , to w rubryce uwagi wykazu pojazdów kolejowych w składzie pociągu przewoźnik może stosować niżej określone formy zapisów:

1. litery UN i numer UN towaru niebezpiecznego- w przypadku przewozu kontenera ze sztukami przesyłek, oznakowanymi tylko dużymi nalepkami ostrzegawczymi
 - 2.umieszczone w nawiasie numer lub numery nalepek ostrzegawczych w przypadku przewozu opakowań próżnych nieoczyszczonych, gdy nie jest znany numer lub numery UN pozostałości
 3. litery LQ przy przesyłkach towarów niebezpiecznych w ilościach ograniczonych.
3. W przypadku włączenia do składu pociągu wagonu próżnego nieoczyszczonego po towarze niebezpiecznym, wówczas w rubryce określającej masę ładunku należy wpisać znak „-”, a w rubryce uwagi – numer UN zagrożenia poprzedzony literami „UN”.
4. Na liście przewozowym należy umieścić oficjalną nazwę przewożonego towaru niebezpiecznego lub towaru wysokiego ryzyka, a w przypadkach określonych RID Dział 5.4 również nazwę techniczną podaną w nawiasach.
5. Zasady wypełniania dokumentów przewozowych towarów niebezpiecznych dotyczących nadawcy, przewoźnika i odbiorcy zawarte są w regulacjach wewnętrznych przewoźnika.

§13.

OBOWIĄZKI PRZEWÓZNIKA KOLEJOWEGO ZWIĄZANE Z PRZYJĘCIEM PRZESYŁKI Z TOWAREM NIEBEZPIECZNYM

1. Przewoźnik ponosi pełną odpowiedzialność za wszelkie następstwa wynikające z przyjęcia do przewozu niewłaściwie nadanej przesyłki.
2. Do podstawowych obowiązków przewoźnika należy:
 - 1) sprawdzenie, czy towary niebezpieczne nadawane do przewozu zostały dopuszczone do przewozu zgodnie z RID/Załącznik 2 do SMGS;
 - 2) sprawdzenie, czy przed przewozem otrzymał od nadawcy i posiada pełną wymaganą przez RID dokumentację na przewóz towaru niebezpiecznego;
 - 3) sprawdzenie stanu zaworów, taboru pod względem szczelności, usterek czy braków w wyposażeniu itp.;
 - 4) sprawdzenie, czy nie upłynął termin następnego badania dla wagonów cysterń, wagonów baterii, wagonów z odejmowalnymi zbiornikami, cysterń przenośnych, kontenerów-cysterń i MEGC,
 - 5) sprawdzenie, czy wagony nie mają przekroczonej granicy obciążenia;
 - 6) sprawdzenie, czy na wagonach zostały umieszczone właściwe nalepki

- 7) sprawdzenie, czy wagon przewożący towar niebezpieczny został prawidłowo oznakowany.
3. Naruszenie wymagań wynikających z przepisów regulujących przewóz towarów niebezpiecznych skutkuje niedopuszczeniem do przewozu przesyłki.
4. Przewoźnik jest zobowiązany sporządzić wykaz pojazdów kolejowych i dostarczyć dyżurnemu ruchu stacji początkowej. Informacje pozyskane z tego dokumentu ujawniane są organom związanym z zapewnieniem bezpieczeństwa i udziałem w akcjach ratowniczych.

ROZDZIAŁ III.

POSTĘPOWANIE PRZYPRZEWOZIETOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH

§14.

POSTĘPOWANIE PRZY PRZYJMOWANIU I ZESTAWIANIU POCIĄGÓW Z WAGONAMI ZAWIERAJACYMI TOWARY NIEBEZPIECZNE

1. Dyżurny ruchu przyjmuje pociąg z towarem niebezpiecznym na tor wyznaczony w regulaminie technicznym stacji do przyjmowania pociągów z towarem niebezpiecznym.
2. Przyjmowanie pociągu przewożącego towar niebezpieczny na tor częściowo zajęty lub na tor, który może być wykorzystany tylko na części jego długości albo zakończony kołłem oporowym jest zabronione.
3. Po wjeździe na stację przeznaczenia przewoźnik jest zobowiązany do sprawdzenia stanu wagonów i stanu przesyłki w zakresie szczelności zaworów, prawidłowego zamknięcia i oplombowania, oznakowania tablicami identyfikacyjnymi i nalepkami ostrzegawczymi. Wszelkie nieprawidłowości należy zgłosić dyżurnemu ruchu i podjąć działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych usterek.

§15.

MANEWRY Z WAGONAMI ZAWIERAJĄCYMI TOWAR NIEBEZPIECZNY

1. Podczas przetaczania wagonów załadowanych towarem niebezpiecznym i oznaczonych nalepkami ostrzegawczymi należy zachować szczególną ostrożność.
2. Każdy wagon lub kontener wielki, cysterna przenośna lub pojazd drogowy załadowany materiałami lub przedmiotami klasy 1 i oznakowany dużymi nalepkami ostrzegawczymi zgodnymi ze wzorami nr 1, 1.5 lub 1.6, powinien być oddzielony w tym samym składzie wagonów odległością ochronną od wagonów, kontenerów wielkich, cystern przenośnych, kontenerów-cystern, MEGC lub pojazdów \ drogowych oznakowanych dużymi nalepkami

ostrzegawczymi zgodnymi ze wzorami nr 2.1, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 lub 5.2 lub pojazdów drogowych, dla których dokument przewozowy wskazuje, że zawierają one sztuki przesyłki oznakowane nalepkami ostrzegawczymi zgodnymi ze wzorami nr 2.1, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 lub 5.2.

3. Wymaganie tej odległości ochronnej jest spełnione, jeżeli odległość pomiędzy tarczami zderzaków wagonu lub czoła kontenera wielkiego, cysterny przenośnej lub pojazdu drogowego i tarczami zderzaków innego wagonu lub czoła innego kontenera wielkiego, cysterny przenośnej lub pojazdu drogowego:
 - a) wynosi minimalnie 18 m, lub
 - b) jest zajęta przez minimalnie 2 wagony dwuosiove lub jeden wagon cztero- lub więcej osiowy.
4. W wagonach z materiałami wybuchowymi i przedmiotami z materiałem wybuchowym oraz zapalnymi ani w pobliżu takich wagonów nie wolno palić tytoniu, rozpalać ognia, ani też zbliżać się do nich z nieosłoniętym płomieniem, światłem karbidowym, naftowym i innym wytwarzającym ciepło.
5. Przed rozpoczęciem manewrowania z ładunkiem wybuchowym i łatwopalnym lub innym ładunkiem niebezpiecznym należy przekonać się:
 - 1) czy okna w wagonach krytych, pokrywy, zawory, spusty i krany cystern są szczelnie zamknięte,
 - 2) czy z wagonów krytych lub cystern nie ma usypów lub wycieków.
6. O manewrowaniu z towarem niebezpiecznym, kierownik manewrów powinien uprzedzić drużynę trakcyjną i manewrowych wykonujących manewry z tym towarem.
7. Przy wagonach z ładunkiem materiałów wybuchowych lub łatwopalnych zabrania się podgrzewania zamrożonych sprzęgów wagonowych otwartym ogniem.
8. Manewrowanie taborem uszkodzonym, zagrażającym wykolejeniem dozwolone jest jedynie przy udziale rewidenta taboru lub innego uprawnionego pracownika, do którego wskazówek kierownik manewrów powinien się zastosować.
9. Prędkość jazd manewrowych z wagonami załadowanymi towarami niebezpiecznymi i z wagonami nie oczyszczonymi po rozładunku towarów niebezpiecznych nie może przekraczać prędkości określonej w Regulaminie technicznym posterunku technicznego oraz:
 - 1) **10 km/h** – za wyjątkiem wagonów oznaczonych nalepkami nr 8 lub 15 według RID i zał. 2 do SMGS oraz cystern oznaczonych pasami kolorowymi wzdłuż części cylindrycznej zbiornika
 - 2) **5 km/h** – przy przetaczaniu wagonów załadowanych towarem niebezpiecznym i wagonów nie oczyszczonych po rozładunku towarów niebezpiecznych oznaczonych nalepką ostrzegawczą nr 8 lub 15 według RID i zał. 2 do SMGS oraz cystern oznaczonych pasami kolorowymi wzdłuż części cylindrycznej zbiornika.

10. Tabor wymagający zachowania szczególnej ostrożności, podczas przetaczania nie powinien się zderzać z innym taborem, przy dojeżdżaniu powinien być przed nim zatrzymany a następnie dosunięty. Wagony z przesyłką wymagającą szczególnie ostrożnego manewrowania oraz w razie potrzeby także wagony próżne nie oczyszczone po niektórych towarach niebezpiecznych powinny być oznaczone nalepkami ostrzegawczymi według RID i zał. 2 do SMGS.
11. Nie należy odrzucać ani staczać wagonów załadowanych towarem niebezpiecznym oznaczonym nalepką ostrzegawczą nr 8 i 15 według RID i zał. 2 do SMGS oraz cystern oznaczonych pasami kolorowymi.
12. Wagony załadowane materiałami i przedmiotami wybuchowymi powinny być sprzęgnięte ze sobą i z wagonami stanowiącymi odległość ochronną, tak aby ich zderzaki były naciśnięte.

§16.

POSTĘPOWANIE PRZY PRZEWOZIE TOWARÓW NIEBEZPIECZNYCH Z GRUPY TOWARÓW WYSOKIEGO RYZYKA

1. W celu zminimalizowania możliwości kradzieży lub niewłaściwego użycia towarów niebezpiecznych z grupy wysokiego ryzyka (TWR) uczestników przewozu zobowiązuje się do następujących działań zapobiegawczych:
 - 1) Dla pociągów rozpoczynających bieg przedstawiciel przewoźnika ma obowiązek powiadomić dyżurnego ruchu o włączeniu do składu pociągu wagonu z towarem niebezpiecznym lub TWR przekazując kopię „Wykazu pojazdów kolejowych w składzie pociągu” osobiście lub pocztą elektroniczną.
 - 2) Maszynista w zgłoszeniu gotowości do jazdy informuje dyżurnego ruchu o fakcie włączenia do pociągu wagonu (ów) z towarem niebezpiecznym lub TWR.
 - 3) Dyżurni ruchu mają obowiązek przekazywania informacji o włączeniu do pociągu wagonu z towarem niebezpiecznym lub TWR do pracownika sąsiedniego posterunku zapowiadawczego i odnotowaniu tego faktu w rubryce 9 Dziennika ruchu.
2. Sprawowanie nadzoru nad wagonami z TWR przez wyznaczonych pracowników przewoźnika i pracowników zarządcy odbywa się zgodnie z postanowieniami regulaminu technicznego stacji i polega na:
 - 1) Obserwacji wzrokowej rejonu stacji w celu sprawdzenia, czy nie występują niepokojące zjawiska;

- 2) uruchamianiu i przyjmowaniu pociągów z towarem wysokiego ryzyka na wyznaczonych torach;
 - 3) odstawianiu wagonów z TWR na postój w miejscu widocznym z posterunku, na tory wyznaczone w regulaminie technicznym, oświetlone nocą.
3. Wszelkie zauważone nieprawidłowości należy zgłosić dyżurnemu ruchu.
Pracownicy posterunków technicznych są zobowiązani postępować zgodnie z planem powiadamiania o zdarzeniach zamieszczonych w „Planie zapewnienia bezpieczeństwa dla towarów wysokiego ryzyka” (Załącznik nr 1).
4. Organizacja oraz pełna odpowiedzialność za powierzoną przesyłkę podczas przewozu koleją towarów niebezpiecznych spoczywa na przewoźniku kolejowym.
 5. Zapewnienie dozoru przesyłek klasy 7 RID/Zał. 2 do SMGS (materiały promieniotwórcze) jest obowiązkiem nadawcy lub przewoźnika. Zobowiązania wynikające z konieczności dozoru przesyłek niebezpiecznych nie mogą obciążać zarządcę infrastruktury kolejowej.
 6. Osoba dozoru ma obowiązek posiadać upoważnienie do przebywania na obszarze kolejowym zarządcy infrastruktury, zgodnie z postanowieniami Regulaminu przydzielania tras pociągów.

§17.

PRZEWÓZ PRÓŻNYCH, NIE OCZYSZCZONYCH OPAKOWAŃ I TABORU PO TOWARACH NIEBEZPIECZNYCH

1. Przewóz próżnych, nieoczyszczonych opakowań i taboru po towarach niebezpiecznych powinien być realizowany na takich samych warunkach, jak w stanie ładownym, tzn. opakowania i tabor powinny być:
 - 1) zamknięte i szczelne,
 - 2) oznakowane nalepkami ostrzegawczymi tego samego wzoru, jak dla ostatnio przewożonego towaru,
 - 3) oznaczone tablicą identyfikacyjną koloru pomarańczowego z numerem zagrożenia i numerem UN ostatnio przewożonego towaru (dotyczy tylko taboru),
 - 4) oznaczone numerem UN ostatnio przewożonego towaru (dotyczy tylko opakowań),
2. Przewóz próżnych, oczyszczonych jednostek transportowych po towarach niebezpiecznych nie podlega przepisom RID/ Załącznik 2 do SMGS.

§18.

CZYNNOŚCI KONTROLNE

1. Uczestnicy przewozu towarów niebezpiecznych są zobowiązani bezzwłocznie udostępnić upoważnionym przedstawicielom właściwych organów informacje niezbędne do przeprowadzenia kontroli.
2. Zarządca infrastruktury PMT Linie Kolejowe zastrzega sobie prawo do dokonywania przez swoich pracowników czynności sprawdzających obejmujących dokumentację pociągu, pojazdu kolejowego i pracowników przewoźnika zgodnie z Regulaminem przydzielania tras pociągów w celu zapewnienia bezpiecznego przewozu towarów niebezpiecznych.
3. Upoważnione przez PMT Linie Kolejowe osoby mają prawo sprawdzać:
 - 1) stan oznakowania taboru przewożącego towary niebezpieczne;
 - 2) termin następnego badania i rewizji okresowej wagonu i zbiornika;
 - 3) stan szczelności wagonu;
 - 4) dokumentację pojazdu kolejowego
 - 5) wykaz pojazdów kolejowych w składzie pociągu;
 - 6) proces przekazywania informacji o włączeniu do pociągu wagonu z towarem niebezpiecznym;

ROZDZIAŁ IV. POSTĘPOWANIE W PRZYPADKU AWARII LUB ZDARZENIA

§19.

POWIADAMIANIE O ZDARZENIU

1. W przypadku zaistnienia awarii z przesyłką zawierającą towar niebezpieczny, pracownik, który zauważył objawy awarii, tj. wyciek, ulatnianie oparów wysypywanie się substancji niebezpiecznych, powinien niezwłocznie powiadomić o powyższym osoby znajdujące się w strefie zagrożenia, dyżurnego ruchu najbliższego posterunku oraz jednostkę Państwowej Straży Pożarnej.
2. Przedstawiciel zarządcy na podstawie uzyskanych informacji, zobowiązany jest upewnić się, czy wezwana została pomoc, a jeśli nie - niezwłocznie powiadomić właściwe dla danego zdarzenia służby ratownicze i jednocześnie:
 - 1) zapewnić bezpieczeństwo ruchu kolejowego w terenie zdarzenia;
 - 2) powiadomić dyspozytora przewoźnika.
3. Zawiadomienie powinno zawierać możliwie najwięcej informacji, o następującej treści:
 - 1) miejsce awarii (np. nr toru, umiejscowienie wagonu w składzie pociągu),
 - 2) objawy awarii (wyciek, ulatnianie oparów, wysypywanie się substancji),
 - 3) rodzaj wagonu,

- 4)oznakowanie wagonu (numery na pomarańczowej tablicy identyfikacyjnej, nalepki ostrzegawcze, napisy).
4. W przypadku zaistnienia awarii podczas jazdy pociągu, maszynista w porozumieniu z właściwym dyżurnym ruchu, powinien zatrzymać pociąg w najbliższym miejscu nadającym się do przeprowadzenia akcji ratowniczej.
- W sytuacji zaistnienia zagrożenia zdrowia drużyna trakcyjna powinna bezzwłocznie zabezpieczyć pociąg i oddalić się ze strefy zagrożenia kierując się pod wiatr lub prostopadle do kierunku wiatru.
5. We wszystkich działaniach należy uwzględnić bezpieczeństwo własne. Dlatego należy:
- 1) ZACHOWAĆ SPOKÓJ I NIE SPIESZYĆ SIĘ,**
 - 2) UNIKAĆ KONTAKTU Z TOWAREM NIEBEZPIECZNYM,**
 - 3) NIE WAHAĆ SIĘ WEZWAC POMOCY.**
6. W sytuacji zaistnienia poważnego wypadku lub wydarzenia, uczestnik przewozu zobowiązany jest do sporządzenia raportu o zdarzeniach zaistniałych podczas przewozu towarów niebezpiecznych zgodnie z rozdziałem 1.8.5 RID. Raport należy przesłać do Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego w terminie 14 dni od zaistnienia zdarzenia.

§20.

DZIAŁANIA RATOWNICZE

1. Działania ratownicze na miejscu zdarzenia prowadzą jednostki ratownictwa chemicznego, którym udzielają pomocy pociągi ratownictwa technicznego, pogotowia sieciowego itp.
2. Dyżurny ruchu, który otrzymał zgłoszenie o zaistnieniu zdarzenia powinien:
 - 1) wezwać pogotowie ratunkowe, jeśli są ofiary w ludziach lub poszkodowani, oraz jednostkę Policji, gdy do zdarzenia doszło na przejeździe kolejowym;
 - 2) o zdarzeniu powiadomić niezwłocznie swojego bezpośredniego przełożonego,
 - 3) wezwać Państwową Straż Pożarną w razie konieczności zapewnienia ratownictwa technicznego, chemicznego, ekologicznego lub pierwszej pomocy medycznej, a w szczególności w przypadku:
 - a. uwięzienia ludzi w uszkodzonym pojeździe lub braku do nich dostępu,
 - b. pożaru lub wybuchu,
 - c. wykolejenia wagonu z towarem niebezpiecznym,
 - d. niekontrolowanego uwolnienia się towaru niebezpiecznego z wagonu lub opakowania,
 - 4) zamknąć tory, na których powstała przeszkoda dla ruchu;

3. Do czasu przybycia jednostek ochrony przeciwpożarowej lub pociągów ratownictwa technicznego, akcją usuwania skutków wypadku kieruje przedstawiciel zarządcy infrastruktury PMT Linie Kolejowe.
4. Pracownicy zarządcy infrastruktury kolejowej są zobowiązani do udzielenia wszelkich informacji i niezbędnej pomocy przy prowadzeniu działań ratowniczych i usuwaniu skutków zdarzeń z towarami niebezpiecznymi.
5. W uzgodnieniu z kierującym działaniami ratowniczymi, wagon, z którego następuje emisja towaru niebezpiecznego, należy odstawić na tor wyznaczony w regulaminie technicznym do awaryjnego odstawiania wagonów.